

שם הכלי: שאלון עמדות כלפי הגדרת הפיגור השכלי החדשה

פותח בשנת: 2006, על ידי: ניסים (2006)

1	מטרת הכלי	לבדוק את עמדות אנשי החינוך כלפי בעלי פיגור שכלי קשה ועמוק בזיקה להגדרת הפיגור השכלי החדשה (Luckasson et al., 2002), אשר מבטלת את הסיווג לפי I.Q ומתייחסת לבעלי פיגור שכלי על פי רמת הצרכים והתמיכות להם הם זקוקים.
2	סוג כלי המחקר	שאלון
3	אוכלוסיית היעד	מורים וסייעים העובדים עם תלמידים בעלי פיגור שכלי
4	אופי הדיווח	דיווח עצמי
5	מבנה הכלי	<u>חמישה תחומים:</u> 1. <u>עמדות המורים כלפי יכולות תלמידים בעלי פיגור שכלי קשה ועמוק לרכוש מיומנויות בתחום התפקוד היומיומי והחברתי (התנהגות מסתגלת) תחום זה עוסק ביכולות החניכים לרכוש מיומנויות פרקטיות של חיי יומיום כמשתמע מהגדרת הפיגור השכלי החדשה (שאלות 1-5, 7-8).</u> במחקר הנוכחי נבדקה המהימנות הפנימית של התחום הנמדד באמצעות אלפא קרונברך ומקדם המהימנות נמצא גבוה (לפני הסדנא - $\alpha = .89$, אחרי הסדנא - $\alpha = .89$). 2. <u>עמדות מורים כלפי יכולות תלמידים בעלי פיגור שכלי קשה ועמוק לרכוש מיומנויות בתחום הקוגניטיבי</u> תחום זה מתייחס לרכישת כישורים אקדמיים של החניכים (שאלות 6, 9, 11-14) הן בתחום הלימודי והן בתחום התעסוקתי. לדוגמא: מיומנויות הקשורות למניה, עבודה על פי תבנית נתונה, זכירת רצף, קריאת הוראות ועוד. (לפני הסדנא - $\alpha = .88$, אחרי הסדנא - $\alpha = .89$). 3. <u>עמדות מורים כלפי יכולות תלמידים בעלי פיגור שכלי קשה ועמוק בתחום הרגשי</u> תחום זה מתייחס ליכולת החניכים לחוות רגשות ולפתח קשר רגשי עם האחר (שאלות 10, 15-20). (לפני הסדנא - $\alpha = .90$, אחרי הסדנא - $\alpha = .90$). 4. <u>עמדות מורים כלפי ביטול הסיווג על פי רמות משכל</u> תחום זה מתייחס להשלכות של ביטול הקלסיפיקציה לפי רמות משכל ועל צירופם של תלמידים בעלי יכולות שונות באותה כיתה (שאלות 21-23). (לפני הסדנא - $\alpha = .59$, אחרי הסדנא - $\alpha = .73$). 5. <u>מסוגלות מורים</u> תחום זה מתייחס למסוגלות אנשי הצוות לעבוד עם בעלי פיגור שכלי קשה ועמוק (שאלות 25-27). (לפני הסדנא - $\alpha = .95$, אחרי הסדנא - $\alpha = .96$). המהימנות הכוללת של כל השאלון נמצאה אף היא גבוהה ($\alpha = .93$).
6	סוג סולם המדידה	סקלת התשובות נעה על סולם בן שש דרגות לפי סולם ליקרט: מ-1 - מאד לא מסכים ועד 6 - מאד מסכים. בהתאם לתחומים שהוצגו, חושבו לכל משתתף במחקר חמישה ציונים בעמדות כלפי יכולות תלמידים בעלי פיגור שכלי קשה ועמוק המבטאים את ממוצעי התשובות בכל תחום, כאשר טווח כל ציון הנו 6-1. כאשר: 1 - מאד לא מסכים, 2 - לא מסכים, 3 - נוטה לא להסכים, 4 - נוטה להסכים, 5 - מסכים ו- 6 - מסכים מאד. כלומר, ככל שהציון גבוה יותר הוא מבטא עמדה חיובית יותר כלפי יכולתם של התלמידים, ולהפך.
7	סוג הפריטים בכלי	פריטי דירוג

8	אורך הכלי	השאלון כלל 27 היגדים
9	מהימנות	מהימנות כל אחד מהתחומים מפורטת בסעיף של מבנה הכלי.
10	תקיפות	תיקוף התוכן נעשה על ידי תיקוף בין שופטים. כלומר, בדיקת מידת ההתאמה של הערכת שלושה אנשי מקצוע מאקדמיה ומן השדה העובדים בתחום הפיגור השכלי. בין השופטים הייתה הסכמה של 100% לגבי ההיגדים המרכיבים את השאלון, בשאלות העוסקות בתחומים: תפקוד יומיומי וחברתי, רגשי, קוגניטיבי, עמדות כלפי ביטול הסיווג על פי רמות ומשכל ומסוגלות עצמית. לבחינת תיקוף מבנה השאלון נערך ניתוח גורמים חופשי בסגנון VARIMX על 27 ההיגדים. הניתוח הצביע על חמישה תחומים המסבירים יחד 68% מהשונות. ממצאי ניתוח הגורמים של השאלון מופיעים במחקר של ניסים (2006).

רשימת מחקרי קרן של"ם אשר עשו שימוש בכלי:

מק"ט	שם המחקר
535	ניסים שושנה (2006). עמדות מורים וסייעים העובדים עם תלמידים בעלי פיגור שכלי כלפי הגדרת הפיגור השכלי החדשה ונכונותם לשינויים המתחייבים מיישום חוק החינוך המיוחד, בזיקה לעמדותיהם החינוכיות הכלליות (פרוגרסיביות/ שמרנות). אונ' בר אילן. מנחה: ד"ר ליפשיץ חפציבה.

שאלון עמדות כלפי הגדרת הפיגור השכלי

ניסים (2006)

קרא את השאלון וסמן את מידת הסכמתך לנאמר בהיגדים הבאים לפי הסקלה הבאה :

1. מאד לא מסכים 2. לא מסכים 3. נוטה לא להסכים 4. נוטה להסכים 5. מסכים 6. מסכים מאד.

מאד לא מסכים	לא מסכים	נוטה לא להסכים	נוטה להסכים	מסכים	מסכים מאד	
						<u>תפקוד יומיומי</u>
1	2	3	4	5	6	1. תלמידים בעלי פיגור שכלי קשה ועמוק יכולים ללמוד לשרוך שרוכים ולכפתר כפתורים.
1	2	3	4	5	6	2. תלמידים בעלי פיגור שכלי קשה ועמוק יכולים ללמוד להכין כריך.
1	2	3	4	5	6	3. תלמידים בעלי פיגור שכלי קשה ועמוק יכולים ללמוד להכין סלט באופן עצמאי.
1	2	3	4	5	6	4. תלמידים בעלי פיגור שכלי קשה ועמוק יכולים ללמוד לקפל כביסה.
						<u>התנהגות חברתית</u>
1	2	3	4	5	6	5. תלמידים בעלי פיגור שכלי קשה ועמוק יכולים ללמוד נורמות כללי התנהגות כגון לחכות בתור.
1	2	3	4	5	6	6. אנשים בעלי פיגור שכלי קשה ועמוק יכולים להשתלב בעבודה ב"שוק הפתוח".
1	2	3	4	5	6	7. אנשים בעלי פיגור שכלי קשה ועמוק יכולים לגור בדוור בקהילה.
1	2	3	4	5	6	8. אנשים בעלי פיגור שכלי קשה ועמוק יכולים להיות שותפים באירועים חברתיים במסגרת העבודה.
						<u>תחום קוגניטיבי</u>
1	2	3	4	5	6	9. תלמידים בעלי פיגור שכלי קשה ועמוק יכולים ללמוד לקרוא מילים בסיסיות באופן גלובלי.
1	2	3	4	5	6	10. תלמידים בעלי פיגור שכלי קשה ועמוק יכולים ללמוד מושגי יסוד כגון גדול קטן, נקי מלוכלך, שמח עצוב.

1	2	3	4	5	6	11. תלמידים בעלי פיגור שכלי קשה ועמוק יכולים להבין סיפורים כגון סיפור יציאת מצרים (בעזרת אמצעי המחשה מתאימים).
1	2	3	4	5	6	12. תלמידים בעלי פיגור שכלי קשה ועמוק יכולים ללמוד מושגים חשובניים בסיסיים כגון חיבור וחיסור לפחות עד 5 בתחום העשרת הראשונה.
1	2	3	4	5	6	13. תלמידים בעלי פיגור שכלי קשה ועמוק יכולים ללמוד לערוך קניות באופן עצמאי במרכול.
1	2	3	4	5	6	14. אנשים בעלי פיגור שכלי קשה ועמוק יכולים ללמוד לבצע מיומנויות מגוונות של עבודה (ולא רק לבצע מיומנות אחת בלבד) כגון, הרכבת מוצר על כל השלבים הנדרשים.
						<u>תחום רגשי</u>
1	2	3	4	5	6	15. תלמידים בעלי פיגור שכלי קשה ועמוק מבחינים ברגשות עצב, שמחה, צער ולכן צריך להביא בפניהם אירועי אקטואליה שונים (כגון פיגוע, מלחמה, יום העצמאות).
1	2	3	4	5	6	16. תלמידים בעלי פיגור שכלי קשה ועמוק נעלבים משמות גנאי כגון מפגר.
1	2	3	4	5	6	17. תלמידים בעלי פיגור שכלי קשה ועמוק כן מבינים את הנאמר עליהם ולכן חשוב לא לדבר בנוכחותם.
1	2	3	4	5	6	18. אנשים בעלי פיגור שכלי קשה ועמוק יכולים לקשור קשר חברתי אינטימי.
1	2	3	4	5	6	19. אנשים בעלי פיגור שכלי קשה ועמוק יכולים לקשור קשרי אהבה עם בן הזוג השני.
						<u>עמדות כלפי שילוב אוכלוסיות</u>
1	2	3	4	5	6	20. תלמידים בעלי פיגור קשה ועמוק יפיקו תועלת ויתקדמו יותר בתחום הקוגניטיבי ובהתנהגות מסתגלת כאשר הם ישולבו עם תלמידים בעלי פיגור שכלי קל ובינוני.
1	2	3	4	5	6	21. תלמידים בעלי פיגור שכלי קל ובינוני עשויים להפיק תועלת מתוכנית הלימודים המיועדת גם לתלמידים בעלי פיגור שכלי קשה ועמוק.
1	2	3	4	5	6	22. שילוב תלמידים בעלי לקויות תקשורת (אוטיסטים) עם תלמידים בעלי פיגור שכלי יתרום לתלמידים בשתי האוכלוסיות בכל תחומי התפקוד.
1	2	3	4	5	6	23. שילוב תלמידים בעלי נכויות פיזיות ופיגור שכלי עם תלמידים בעלי פיגור שכלי יתרום לקידום התלמידים בשתי האוכלוסיות.

1	2	3	4	5	6	24. המצב הנוכחי שבו תלמידים צעירים (6-14) לומדים באותו בית ספר עם מתבגרים (21-15) מקובל בעיני.
						מסוגלות מורים
1	2	3	4	5	6	25. אני מסוגל לעבוד עם תלמידים בעלי פיגור שכלי קשה ועמוק.
1	2	3	4	5	6	26. אני מסוגל לעבוד עם תלמידים בעלי פיגור שכלי קשה ועמוק עם נטייה לאוטיזם.
1	2	3	4	5	6	27. אני מסוגל לעבוד עם תלמידים בעלי פיגור שכלי קשה ועמוק בעלי נכויות פיזיות.